

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research Method) แบบวิเคราะห์เอกสาร (Documentary or Content Analysis) โดยดำเนินการวิจัยตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. การคัดเลือกวารสาร
2. การคัดเลือกบทความ
3. เครื่องมือในการวิจัย
4. การรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การคัดเลือกวารสาร

เกณฑ์การคัดเลือกวารสาร

ผู้วิจัยได้ตั้งเกณฑ์คัดเลือก เพื่อให้ได้วารสารทางการศึกษาที่เป็นมาตรฐาน โดยตั้งเกณฑ์พิจารณาไว้ 2 รอบ คือ

รอบแรก

- 1.1 เป็นวารสารการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการศึกษานอกระบบโรงเรียนโดยตรง หรือ
- 1.2 เป็นวารสารการศึกษาที่ตีพิมพ์บทความทางการศึกษานอกระบบโรงเรียน เฉลี่ยปีละ 1 บทความขึ้นไป หรือ
- 1.3 เป็นวารสารการศึกษา ที่ตีพิมพ์บทความทางปรัชญาการศึกษา เฉลี่ยปีละ 1 บทความขึ้นไป หรือ
- 1.4 เป็นวารสารทางการศึกษาที่ได้รับการจัดอันดับคุณภาพอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานจากผลการวิจัย

รอบสอง

2.1 ต้องเป็นวารสารที่ตีพิมพ์เผยแพร่เพื่อวงการศึกษาโดยส่วนรวมของสังคม และมิได้เน้นหนักเฉพาะการเผยแพร่การศึกษา และวิชาการด้านอื่น ๆ ที่ไม่เกี่ยวข้องกับการศึกษาของสถาบันใดสถาบันหนึ่งหรือเอกชนหน่วยหนึ่งหน่วยใดเพียงแห่งเดียว หรือ

2.2 ต้องมีการตีพิมพ์อย่างสม่ำเสมอ และกรณีที่มีการงดพิมพ์ชั่วคราวต้องมีฉบับที่พิมพ์ไม่ต่ำกว่าครึ่งหนึ่งของช่วงปี พ.ศ. 2520-2529 ถ้าไม่เข้าเกณฑ์ตามข้อใดข้อหนึ่ง ดังกล่าวนี้แล้วจะไม่นำมา เป็นวารสารกลุ่มตัวอย่าง

ขั้นตอนในการคัดเลือกวารสาร

ผู้วิจัย ได้ดำเนินการเพื่อคัดเลือกวารสาร ดังนี้ คือ

1. ศึกษาเกี่ยวกับการจัดพิมพ์หนังสือวารสาร ประเภทของหนังสือวารสาร รายชื่อหนังสือวารสารทางการศึกษา หนังสือ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยทางด้านวารสารการศึกษา ปรัชญาการศึกษาทั่วไปและปรัชญาการศึกษานอกระบบโรงเรียนจากห้องสมุดต่าง ๆ หลายแห่ง คือ ห้องสมุดคณะครุศาสตร์ ห้องสมุดคณะนิเทศศาสตร์ และหอสมุดสถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย หอสมุดกลางมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร หอสมุดกลางมหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์ ห้องสมุดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ห้องสมุดสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ และหอสมุดแห่งชาติท่าवासกรี
2. สืบค้นหนังสือวารสารทางการศึกษาจากห้องสมุดคณะครุศาสตร์ ห้องสมุดคณะนิเทศศาสตร์ และหอสมุดสถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย หอสมุดกลางมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร และหอสมุดแห่งชาติท่าवासกรี
3. คัดเลือกวารสารจากเกณฑ์ในการพิจารณาคัดเลือกวารสารทางการศึกษาในรอบแรก ดังรายละเอียดต่อไปนี้
 - 3.1 เป็นวารสารที่เกี่ยวข้องกับการศึกษานอกระบบโรงเรียนโดยตรง ได้แก่วารสารการศึกษานอกโรงเรียน (วารสารการศึกษาผู้ใหญ่) หรือ

3.2 เป็นวารสารที่ตีพิมพ์บทความทางการศึกษานอกระบบโรงเรียน ที่อยู่ในเกณฑ์เฉลี่ยปีละ 1 บทความขึ้นไป โดยพิจารณาจาก ผลงานวิจัยของ จำรัส นวลนึ่ง¹ เรื่องการสำรวจบทความทางการศึกษาภาษาไทย ระหว่างปี พ.ศ. 2513-2517 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อค้นหาวารสารทางการศึกษาภาษาไทยที่มีตีพิมพ์บทความอยู่ในเกณฑ์มาก พบว่าวารสารทางการศึกษาที่ตีพิมพ์บทความทางการศึกษาผู้ใหญ่หรือการศึกษานอกระบบโรงเรียน โดยศึกษาจากปริมาณบทความที่ตีพิมพ์นั้นมี 28 รายชื่อ ผู้วิจัยจึงคัดเลือกวารสารที่ตีพิมพ์บทความทางการศึกษานอกระบบโรงเรียนเฉลี่ยปีละ 1 บทความขึ้นไป ซึ่งถือว่าอยู่ในเกณฑ์มาก จึงทำให้ได้รายชื่อวารสารทางการศึกษาดังนี้ คือ วารสารการศึกษาผู้ใหญ่ (การศึกษานอกโรงเรียน) 68 บทความ วารสารวิทยาสาร 15 บทความ วารสารครูสาร ภาคการศึกษา 9 8 บทความ และวารสารประชาศึกษา 6 บทความ หรือ

3.3 เป็นวารสารที่ตีพิมพ์บทความทางปรัชญาการศึกษาที่อยู่ในเกณฑ์เฉลี่ยปีละ 1 บทความขึ้นไป โดยพิจารณาจากผลงานวิจัยของ จำรัส นวลนึ่ง² ในเรื่องเดียวกันกับข้อ 3.2 เพื่อค้นหาวารสารทางการศึกษาที่มีปริมาณการตีพิมพ์บทความทางปรัชญาการศึกษาที่จัดอยู่ในเกณฑ์มาก พบว่า มีวารสารจำนวน 20 รายชื่อ แต่ผู้วิจัยจะคัดเลือกเอาเฉพาะรายชื่อวารสารทางการศึกษาที่ลงบทความทางปรัชญาการศึกษา เฉลี่ยปีละ 1 บทความขึ้นไป ซึ่งถือว่าอยู่ในเกณฑ์มาก ทำให้ได้ตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ คือ วารสารคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 12 บทความ และวารสารวิทยาสาร 8 บทความ

3.4 เป็นวารสารทางการศึกษาที่อยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน โดยพิจารณาจากผลงานวิจัยของ ดร.อุทุมพร ทองอุไทย เรื่องการจัดอันดับคุณภาพวารสารการศึกษา โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาผลของการจัดอันดับวารสารทางการศึกษาของไทย และของต่างประเทศ และศึกษาคุณภาพของวารสาร จะแปรเปลี่ยนเป็นฟังก์ชันกับสาขาวิชาที่สนใจและหน่วยงานที่สังกัดหรือไม่ โดยใช้เกณฑ์

¹ จำรัส นวลนึ่ง, "การสำรวจบทความทางการศึกษาในวารสารภาษาไทย ระหว่างปี พ.ศ. 2513-2517" (ปริญญาานิพนธ์มหาบัณฑิต แผนกวิชาบรรณารักษศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2519), หน้า 54.

² เรื่องเดียวกัน, หน้า 66.

ในการวิจัย คือ เป็นวารสารที่ตีพิมพ์บทความเกี่ยวกับงานวิจัยมากที่สุด ผู้ตอบต้องการให้บทความที่เกี่ยวกับงานวิจัยของตนเองตีพิมพ์มากที่สุด ผู้ตอบได้ยื่นชื่อบ่อยที่สุด และผู้ตอบคิดว่าเป็นวารสารที่ดีที่สุด ซึ่งพบว่า วารสารทางการศึกษาภาษาไทยที่ได้รับการจัดลำดับบ่อยครั้งที่สุด คือ วารสารครูปริทัศน์ วารสารครุศาสตร์ วารสารสังคมศาสตร์ และมนุษยศาสตร์ วารสารคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ วารสารสภาการศึกษา วารสารวิทยากร และวารสารจันทร์เกษม³

จากผลการพิจารณาคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างวารสารทางการศึกษา ตามข้อ (3.1, 3.2, 3.3 และ 3.4) ปรากฏว่าได้รายชื่อกลุ่มตัวอย่างวารสารทั้งหมดดังต่อไปนี้ คือ วารสารการศึกษานอกโรงเรียน วารสารการศึกษาแห่งชาติ วารสาร วิทยาสาร วารสารครุสาร (ภาคการศึกษา 9) วารสารประชาศึกษา วารสารวิจัยทางการศึกษา วารสารครูปริทัศน์ วารสารครุศาสตร์ วารสารสังคมศาสตร์ และมนุษยศาสตร์ วารสารสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ วารสารวิทยากร และวารสารจันทร์เกษม รวม 12 รายชื่อวารสาร

รายละเอียดเกี่ยวกับวารสารที่ได้รับเลือก เป็นกลุ่มตัวอย่าง ในขั้นแรกมีรายละเอียดที่จะนำมาพิจารณาประกอบการตัดสินใจคัดเลือกในขั้นต่อไปดังนี้ คือ

วารสารการศึกษานอกโรงเรียน (วารสารการศึกษาผู้ใหญ่) ราย 2 เดือน เปลี่ยนชื่อเมื่อเดือนกุมภาพันธ์ 2523 กองพัฒนาการศึกษานอกโรงเรียน กรมการศึกษานอกโรงเรียน จัดพิมพ์เผยแพร่

วัตถุประสงค์ เพื่อส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจ ความสามารถเกี่ยวกับหลักการศึกษานอกโรงเรียนแก่เจ้าหน้าที่ในการดำเนินงาน ส่งเสริมให้ประชาชนอยู่ดีกินดี และประกอบอาชีพได้ดียิ่งขึ้น แนะนำ ชี้แจง ระเบียบและคำสั่งต่าง ๆ เกี่ยวกับการดำเนินงาน การศึกษานอกโรงเรียน และเป็นสื่อกลางสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องกับงานการศึกษานอกโรงเรียนและผู้สนใจให้ได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิด ประสบการณ์และวิทยาการใหม่ ๆ เกี่ยวกับการศึกษา

³ อุทุมพร ทองอุไทย, "การจัดลำดับคุณภาพวารสารทางการศึกษา" วารสารการวิจัยทางการศึกษา 10 (มีนาคม 2523): 14.

วารสารการศึกษาแห่งชาติ (สภาการศึกษาหรือคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ)
เปลี่ยนชื่อเป็นการศึกษาแห่งชาติ เมื่อปี 2522 ราย 2 เดือน ฝ่ายเผยแพร่การศึกษา
กองส่งเสริมการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี จัดพิมพ์
เผยแพร่

วัตถุประสงค์ เพื่อเผยแพร่ความรู้ ข้อคิดเห็น ข่าวด้านการศึกษา ผลการวิจัยและ
วิชาการที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา

วารสารวิทยาสาร (15 พฤษภาคม 2522 พิมพ์ครั้งสุดท้าย) รายบักษ์สำนักพิมพ์
ไทยวัฒนาพานิช จัดพิมพ์เผยแพร่

วัตถุประสงค์ เพื่อการศึกษาและวงการครู

วารสารครูสาร ภาคการศึกษา 9 (เลิกพิมพ์ปี 2521) รายเดือน สำนักงาน
ศึกษาธิการ เขต 9 อุตรธานี จัดพิมพ์เผยแพร่

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเผยแพร่ข่าวการศึกษาในเขตการศึกษา 9
2. เพื่อเผยแพร่ความรู้และวิชาการใหม่ ๆ และความรู้ทั่วไป
3. เพื่อส่งเสริมวิชาการอันเป็นประโยชน์แก่การเลื่อนวิทยฐานะของครู
4. เพื่อเป็นศูนย์กลางความเป็นไปของเพื่อนครูและเจ้าหน้าที่การศึกษา และข่าวทั่วไป
ทั้งนี้โดยยึดหลักเพื่อประโยชน์และความก้าวหน้าของบรรดาเพื่อนครูและเจ้าหน้าที่การศึกษา เป็นสำคัญ

วารสารประชาศึกษา รายเดือน สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา จัดพิมพ์เผยแพร่

วัตถุประสงค์

1. เพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดีในระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยอันมี
พระมหากษัตริย์เป็นประมุข โดยให้มีความเคารพ ยึดมั่น เทิดทูนสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์
2. เพื่อส่งเสริมความรู้ทางการศึกษาในระดับประถมศึกษาแก่ครู และผู้สนใจทั่วไป
3. เพื่อเผยแพร่กิจกรรมของคุรุสภาและกระทรวงศึกษาธิการ

วารสารวิจัยทางการศึกษา (การวิจัยทางการศึกษา) ราย 3 เดือน สำนักงาน
การวิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการ จัดพิมพ์เผยแพร่

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเผยแพร่ความรู้ ความคิดเกี่ยวกับการวิจัยทางการศึกษา การวัดและประเมินผล และพัฒนาการใหม่ ๆ ทางการศึกษา
2. เพื่อเสนอผลงานวิจัยทางการศึกษา บทความ ข้อคิดเห็นที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา
3. เพื่อเป็นศูนย์กลางติดต่อในด้านวิชาการ การทำวิจัย การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เกี่ยวกับการวิจัยทางการศึกษาระหว่างนักวิจัย นักบริการ นักวิชาการ ตลอดจนนิสิต นักศึกษาและ ผู้สนใจทั้งภายในและภายนอกประเทศ

วารสารครุปริทัศน์ รายเดือน หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู จัดพิมพ์เผยแพร่
วัตถุประสงค์ เพื่อเผยแพร่ความรู้ แนวความคิดและผลงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา สารคดี
บันเทิงคดี ในแนวทางสร้างสรรค์และไม่ขัดต่อศีลธรรม

วารสารครุศาสตร์ ราย 3 เดือน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จัดพิมพ์
เผยแพร่

1. เพื่อเผยแพร่ความรู้ ความคิด ปัญหา ความคาดหวัง ความผันที่ก่อปรด้วย เหตุผล
และความน่าจะเป็นไปได้ทางด้านการศึกษาและสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง
2. เผยแพร่ผลการฝึกหัด การทดลอง การค้นคว้าวิจัย การฝึกปฏิบัติ การแสดงข้อมูล
ที่บ่งบอกความเคลื่อนไหว แนวโน้มและสภาพแวดล้อมที่เกิดขึ้นหรืออาจเกิดขึ้นในศาสตร์และสาขาวิชา
ที่เกี่ยวข้องทางการศึกษา

3. เผยแพร่คุณภาพของงานวิชาการด้านการศึกษาของคณาจารย์ และ เอกอัครราชทูต
เฉพาะตน ของสถาบันการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วารสารสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ ปีละ 2 ฉบับ (มีนาคม-เมษายน , พฤศจิกายน-
ธันวาคม) คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์ จัดพิมพ์เผยแพร่

วัตถุประสงค์ เพื่อส่งเสริมและ เผยแพร่ผลงานทางวิชาการของอาจารย์และนิสิตในสาขา
วิชาสังคมศาสตร์ คือ สังคมวิทยา มนุษยวิทยา ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ รัฐศาสตร์ รัฐประศาสน
ศาสตร์และนิติศาสตร์

วารสารสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (สทวช) ราย 6 เดือน
สำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ จัดพิมพ์ เผยแพร่

วัตถุประสงค์ เพื่อส่งเสริมวิชาการ เผยแพร่ผลงานวิจัยและงานสำรวจต่าง ๆ ทาง
ด้านวิทยาศาสตร์และสังคมศาสตร์ที่จัดทำขึ้นในประเทศไทย ในขณะเดียวกันก็เพื่อให้เป็นสื่อการ
แลกเปลี่ยนความรู้ทางด้านวิจัยกับต่างประเทศ

วารสารวิทยากร รายเดือน ฝ่ายบริการห้องสมุดและสื่อการศึกษา สำนักงาน
เลขาธิการคุรุสภา จัดพิมพ์ เผยแพร่

วัตถุประสงค์

1. เพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดีในระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย อันมี
พระมหากษัตริย์เป็นประมุข โดยให้ความเคารพยึดมั่น เทอดทูนสถาบันชาติ ศาสนา และ
พระมหากษัตริย์

2. เพื่อส่งเสริมพัฒนาการทางการศึกษา

3. เพื่อเผยแพร่กิจกรรมทางการศึกษาและเป็นสื่อกลางทางวิชาการ

วารสารจันทร์เกษม ราย 2 เดือน ศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา กรมการศึกษา
นอกโรงเรียน จัดพิมพ์ เผยแพร่

วัตถุประสงค์ เพื่อส่งเสริมความรู้ทางวัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงาม
ของไทย รวมทั้งนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา ตลอดจนเป็นสื่อกลางแลกเปลี่ยนความรู้
ความคิด ประสบการณ์ วิทยาการใหม่ ๆ ทางการศึกษา ทั้งในระบบโรงเรียนและนอกโรงเรียน

4. เมื่อทราบรายละเอียดเกี่ยวกับวารสารกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในเกณฑ์ที่กำหนดแล้ว จึง
ได้นำเกณฑ์ในการพิจารณาคัดเลือกรอบสองมาตัดสินเพื่อค้นหารายชื่อวารสารที่อยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน
คือ

4.1 ต้องเป็นวารสารที่ตีพิมพ์เผยแพร่เพื่อวงการศึกษาโดยส่วนรวมของสังคม
และมีได้เน้นหนักเฉพาะการเผยแพร่การศึกษาและวิชาการด้านอื่น ๆ ที่ไม่เกี่ยวข้องกับการศึกษา
ของสถาบันใดสถาบันหนึ่งหรือเอกชน หน่วยหนึ่งหน่วยใด เพียงแห่งเดียว หรือ

4.2 ต้องมีการตีพิมพ์อย่างสม่ำเสมอ และกรณีที่มีการงดตีพิมพ์ชั่วคราวต้องมีฉบับที่พิมพ์ไม่ต่ำกว่าครึ่งหนึ่งของช่วงปี พ.ศ. 2520-2529 ถ้าไม่เข้าเกณฑ์ข้อใดข้อหนึ่งจะพิจารณาคัดรายชื่อออกจากกลุ่มตัวอย่างวารสาร

5. สำรจทะ เบียนวารสารจากห้องสมุดคณะครุศาสตร์ ห้องสมุดคณะนิเทศศาสตร์ และหอสมุดสถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย หอสมุดกลางมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร และหอสมุดแห่งชาติ ท่าวาสุกรี เพื่อค้นหากำหนดการพิมพ์ที่เผยแพร่ที่แน่นอน และเพื่อค้นหาฉบับจริงที่มีความสมบูรณ์ครบถ้วนตามกำหนดเวลาที่ตีพิมพ์เผยแพร่

6. คัดเลือกรายชื่อวารสารที่อยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน โดยนำเกณฑ์จากข้อ 4 (4.1 และ 4.2) มาพิจารณา ทำให้ได้รายชื่อวารสารกลุ่มตัวอย่างที่แท้จริง

จากเกณฑ์การคัดเลือกวารสารการศึกษาจากวิธีดำเนินงานวิจัยในข้อ 3 (3.1 , 3.2 , และ 3.4) และข้อ 4 (4.1 และ 4.2) ทำให้ได้รายชื่อกลุ่มตัวอย่างวารสาร คือ วารสารการศึกษานอกโรงเรียน วารสารการศึกษาแห่งชาติ วารสารประชาศึกษา วารสารวิจัยทางการศึกษา วารสารคุรุปริทัศน์ วารสารครุศาสตร์ วารสารสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ วารสารวิทยาจารย์และวารสารจันทร์เกษม รวมวารสารทางการศึกษา 9 รายชื่อ

การคัดเลือกบทความ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการคัดเลือกบทความในวารสารการศึกษาภาษาไทยที่ตีพิมพ์ลงในวารสารทางการศึกษากลุ่มตัวอย่างดังที่ได้ปรากฏชื่ออยู่ในกลุ่มตัวอย่างวารสารที่คัดเลือกไว้เท่านั้น และบทความที่ได้รับการคัดเลือก และนำมาวิเคราะห์ จะต้องอยู่ในเกณฑ์ต่อไปนี้

1. เป็นบทความทางการศึกษานอกโรงเรียนหรือการศึกษานอกระบบ หรือการศึกษาผู้ใหญ่ หรือการศึกษารูปนัย หรือการศึกษาต่อเนื่องที่ตีพิมพ์บทความ เสนอความคิดเห็นและวิธีการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนในช่วงปี พ.ศ. 2520-2529 หรือ

2. เป็นบทความที่แสดงผลงานจากการศึกษานอกระบบหรือเป็นผลงานจากการศึกษานอกระบบโรงเรียนที่เสนอในรูปของบทความ เพื่อเป็นการสะท้อนให้เห็นแนวความคิด เห็นและหลักการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน หรือ

3. เป็นบทความที่เขียนขึ้นโดยนักวิชาการที่มีความ เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน และสามารถเข้าใจถึงปัญหาและความต้องการทางการจัดการศึกษาได้ดี หรือ

4. ในกรณีที่บทความตีพิมพ์ซ้ำซ้อนกัน ด้านชื่อเรื่อง เนื้อหาและผู้เขียนบทความ ซึ่งปรากฏอยู่ในกลุ่มตัวอย่างวารสารมากกว่า 1 ฉบับ ผู้วิจัยจะเลือกบทความที่ตีพิมพ์ก่อนมาวิเคราะห์เพียงบทความเดียว ซึ่งช่วงระยะเวลาก่อนหลัง จะนับจากปี พ.ศ. 2520-2529 เป็นหลัก และ

5. บทความทางการศึกษานอกระบบโรงเรียนที่จะนำมาวิเคราะห์จะต้องกล่าวถึงองค์ประกอบทางปรัชญาการศึกษาตามองค์ประกอบที่ผู้วิจัยกำหนดไว้ ผู้วิจัยจึงจะคัดเลือกมาวิเคราะห์ และตีความให้คะแนนความถี่ ตามองค์ประกอบที่กล่าวถึงนั้น

จากเกณฑ์ดังกล่าวแล้วข้างต้น พบว่า มีบทความทางการศึกษานอกระบบโรงเรียนทั้งหมดจำนวน 139 บทความ เป็นบทความที่มีองค์ประกอบทางปรัชญาการศึกษาชัดเจน จำนวน 103 บทความ และไม่มีองค์ประกอบทางปรัชญาการศึกษาที่ชัดเจน จำนวน 36 บทความ ซึ่งเป็นช่วงแผนพัฒนาการศึกษานอกโรงเรียน ระยะที่ 4 (พ.ศ. 2520-2524) จำนวน 67 บทความ เป็นบทความที่มีองค์ประกอบทางปรัชญาการศึกษาชัดเจน จำนวน 50 บทความ และไม่มีองค์ประกอบทางปรัชญาการศึกษาที่ชัดเจน จำนวน 17 บทความ และเป็นช่วงแผนพัฒนาการศึกษานอกโรงเรียน ระยะที่ 5 (พ.ศ. 2525-2529) จำนวน 12 รายชื่อบทความ เป็นบทความที่มีองค์ประกอบทางปรัชญาการศึกษาชัดเจน จำนวน 53 บทความ และไม่มีองค์ประกอบทางปรัชญาการศึกษาที่ชัดเจน จำนวน 19 บทความ

เครื่องมือในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษาปรัชญาการศึกษาอันมีองค์ประกอบของปรัชญาการศึกษา ซึ่งจุดมุ่งหมายของการศึกษา หลักสูตร ผู้สอน ผู้เรียน และวิธีการจัดการเรียนการสอน โดยศึกษาจากตำรา บทความและงานวิจัยของผู้ทรงคุณวุฒิเป็นแนวทางในการสร้าง เครื่องมือแบบตารางวิเคราะห์ที่ตามองค์ประกอบของแต่ละสาขาปรัชญาการศึกษา เมื่อผู้วิจัยสร้างตารางวิเคราะห์เสร็จแล้วได้นำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเชื่อมั่นของตารางวิเคราะห์ปรัชญาการศึกษา หลังจากผู้ทรงคุณวุฒิได้ตรวจสอบ แก้ไขและให้การยอมรับแล้ว จะถือว่าตารางวิเคราะห์ที่สร้างขึ้นนั้น เป็นตารางวิเคราะห์มาตรฐาน ซึ่งได้กำหนดองค์ประกอบและรายละเอียดไว้ในภาคผนวก

สำหรับปรัชญาการศึกษาที่จะนำมาวิเคราะห์ จะศึกษาวิเคราะห์จากปรัชญาการศึกษา ที่นักการศึกษายอมรับกัน คือ นิรันตรนิยม (Perennialism) สารัตถนิยม (Essentialism) พัฒนาการนิยม (Progressivism) ปฏิรูปนิยม (Reconstructionism) และอัตถิภาวนิยม (Existentialism)⁴ พร้อมด้วยปรัชญาการศึกษาที่นักการศึกษาไทยให้ความสนใจ คือ ปรัชญาการศึกษาตามแนวพุทธศาสนา (Buddhism) มาพิจารณาวิเคราะห์

การรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลด้วยตนเอง จากกลุ่มตัวอย่างวารสาร คือ วารสาร การศึกษานอกโรงเรียน วารสารการศึกษาแห่งชาติ วารสารประชาศึกษา วารสารวิจัยทางการศึกษา วารสารครูปริทัศน์ วารสารครูศาสตร์ วารสารสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ วารสารวิทยากร และวารสารจันทร์เกษม โดยผู้วิจัยจะ เลือกบทความที่มี เนื้อหา เกี่ยวกับแนวคิด และการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน ซึ่งปรากฏอยู่ในวารสารกลุ่มตัวอย่างข้างต้น จากการ รวบรวมในขั้นต้น สามารถรวบรวมรายชื่อบทความที่เกี่ยวข้องกับการศึกษานอกระบบโรงเรียน จำนวน 139 รายชื่อบทความ ต่อจากนั้นผู้วิจัยจึงได้อ่านบทความทั้ง 139 รายชื่ออย่างละเอียด เพื่อทำการวิเคราะห์ เนื้อหาของบทความ โดยคำนึงถึงองค์ประกอบทางปรัชญาการศึกษา 5 องค์ประกอบ คือ จุดมุ่งหมายทางการศึกษา หลักสูตร ผู้สอน ผู้เรียน และการจัดการเรียนการสอน เป็นเกณฑ์ หากบทความใดไม่กล่าวถึงองค์ประกอบใด ๆ ทั้ง 5 องค์ประกอบดังกล่าว ผู้วิจัยจะไม่ นำบทความนั้นมาวิเคราะห์ แต่ถ้าหากกล่าวถึงองค์ประกอบใดองค์ประกอบหนึ่ง หรือหลาย องค์ประกอบพร้อมกัน ผู้วิจัยจะนำบทความนั้นมาพิจารณาวิเคราะห์ตีความตาม เกณฑ์ขององค์ประกอบ ต่าง ๆ ที่ได้สร้างขึ้นเป็นมาตรฐานแล้วนั้น ซึ่งพบว่าบทความจำนวน 139 บทความ เป็นบทความ ที่มีองค์ประกอบทางปรัชญาการศึกษาชัดเจน จำนวน 103 บทความ และไม่มีองค์ประกอบทาง ปรัชญาการศึกษาที่ชัดเจน จำนวน 36 บทความ ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ช่วงได้ดังนี้ คือ

⁴บรรจง จันทร์สา, ปรัชญาการศึกษา (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช 2522), หน้า 236-237.

ก. ช่วงแผนพัฒนาการศึกษานอกระบบโรงเรียน ระยะที่ 4 ระหว่างปี พ.ศ. 2520-2524 จำนวน 67 บทความ เป็นบทความที่มีองค์ประกอบทางปรัชญาการศึกษาชัดเจน จำนวน 50 บทความ และไม่มีองค์ประกอบทางปรัชญาการศึกษาที่ชัดเจน จำนวน 17 บทความ

ข. ช่วงแผนพัฒนาการศึกษานอกระบบโรงเรียน ระยะที่ 5 ระหว่างปี พ.ศ. 2525-2529 มีจำนวน 72 บทความ เป็นบทความที่มีองค์ประกอบทางปรัชญาการศึกษาชัดเจน จำนวน 53 บทความ และไม่มีองค์ประกอบทางปรัชญาการศึกษาที่ชัดเจน จำนวน 19 บทความ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยจะนำข้อมูลที่รวบรวมได้ทั้งหมดมาวิเคราะห์ โดยจะมีเครื่องมือ เป็นรูปแบบตารางวิเคราะห์ปรัชญาการศึกษา ตามองค์ประกอบของปรัชญา 5 องค์ประกอบ ที่ได้กำหนดรายละเอียดไว้ คือ จุดมุ่งหมายการศึกษา หลักสูตร ผู้สอน ผู้เรียน และการจัดการเรียนการสอน และผู้วิจัยจะให้คะแนนความถี่ 1 บทความ ต่อ 1 คะแนน ในกรณีที่กล่าวถึงองค์ประกอบของปรัชญาการศึกษาลัทธิใดลัทธิหนึ่ง ซึ่ง เกิดขึ้นในการวิเคราะห์ผู้วิจัยจะยึดหลักในการปฏิบัติตามเกณฑ์ ดังนี้ คือ

1. การวิเคราะห์ลงความ เห็น จะตีความจากข้อความภายในบทความทางการศึกษา ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษานอกระบบโรงเรียนของไทย และจะให้คะแนนความถี่ 1 คะแนน ต่อ 1 องค์ประกอบที่บทความนั้นกล่าวถึง องค์ประกอบใดที่มีได้กล่าวถึงจะไม่นับคะแนนความถี่ในองค์ประกอบนั้น หรือ
2. ในกรณีที่ข้อความในบทความ เสนอองค์ประกอบทางปรัชญาการศึกษาใดที่อาจตีความได้ว่าเป็นแนวคิดในลัทธิปรัชญาการศึกษาหลายลัทธิ ผู้วิจัยได้ให้คะแนนความถี่ 1 คะแนน ในแต่ละลัทธิปรัชญาการศึกษาที่มีความคล้ายคลึงกันนั้น หรือ
3. ในกรณีที่บทความทางการศึกษานอกระบบโรงเรียน บทความใด เสนอข้อความหรือองค์ประกอบส่วนใหญ่มีแนวโน้มไปทางลัทธิปรัชญาใดลัทธิหนึ่งอย่างเห็นได้ชัด แต่มีองค์ประกอบเพียงบางส่วน มีความเห็นต่างจากองค์ประกอบส่วนใหญ่อยู่บ้าง และในขณะที่เดียวกันก็มีความเห็นคล้อยตามข้อความ หรือองค์ประกอบส่วนใหญ่ ผู้วิจัยจะถือว่าความคิดเห็นส่วนใหญ่มีน้ำหนักมากกว่า และจะให้คะแนน เฉพาะลัทธิปรัชญาการศึกษาส่วนใหญ่ที่กล่าวถึงองค์ประกอบละ 1 คะแนน

4. การวิเคราะห์หาปรัชญาการศึกษาจากบทความทางการศึกษานอกระบบโรงเรียนนี้จะแบ่งวิเคราะห์เป็น 2 ช่วง คือ จะวิเคราะห์ในช่วงปี พ.ศ. 2520-2524 และ พ.ศ. 2525-2529 เพื่อจะได้แบ่งวิเคราะห์ให้ตรงกับช่วงแผนพัฒนาการศึกษา ฉบับที่ 4 และ 5

5. การวิเคราะห์ร่วมจะนำองค์ประกอบของแต่ละองค์ประกอบของแต่ละช่วงปีทั้งหมดที่ศึกษามารวมกันเพื่อหาแนวคิดทางปรัชญาการศึกษาส่วนใหญ่ในแต่ละองค์ประกอบทางปรัชญาการศึกษาทุกบทความการศึกษาที่นำมาวิเคราะห์

6. การตัดสินใจแนวความคิดทางปรัชญาการศึกษาจากแนวความคิด เห็น เกี่ยวกับการศึกษาจากบทความทางการศึกษานอกระบบโรงเรียนในวารสารทางการศึกษานั้นจะตัดสินใจจากฐานนิยม (Mode) คือ คะแนนที่มีความถี่สูงสุดในข้อมูลหนึ่ง⁵

เพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นในการวิเคราะห์บทความของผู้วิจัย จึงขอให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 7 ท่านเป็นผู้ตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย วิเคราะห์บทความท่านละ 2 บทความ เป็นตัวอย่าง และให้คำปรึกษาแนะนำเกี่ยวกับการวิเคราะห์บทความ การให้คะแนนความคิดเห็นและปัญหาข้อขัดแย้งที่เกิดขึ้นจากการวิเคราะห์บทความ

เกณฑ์การคัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้วิจัยจะพิจารณาจาก ผู้มีคุณสมบัติข้อใดข้อหนึ่ง ดังนี้ คือ

1. เป็นอาจารย์ผู้สอนทางปรัชญาการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ หรือ
2. มีคุณวุฒิทางด้านปรัชญาทั่วไปหรือปรัชญาการศึกษาในระดับปริญญาโท หรือปริญญาเอก หรือ
3. เป็นผู้เขียนตำราทางปรัชญาการศึกษาในระบบโรงเรียนหรือปรัชญาการศึกษา นอกระบบโรงเรียน เพื่อเป็นตำราประกอบการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษา

เพื่อให้เกิดความเที่ยงตรงในการวิเคราะห์แต่ละบทความ เมื่อผู้วิจัยสร้างรูปแบบตารางวิเคราะห์พร้อมทั้งรายละเอียดขององค์ประกอบทางปรัชญาการศึกษาเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยจะนำตารางวิเคราะห์และรายละเอียดดังกล่าวไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้เสนอชื่อไว้ตรวจสอบ

⁵ ประคอง วรรณสุด, สถิติศาสตร์ประยุกต์สำหรับครู (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2529) หน้า 45.

หลังจากนั้นผู้วิจัยจะนำรายชื่อบทความพร้อมทั้งรายชื่อผู้เขียนบทความไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิเลือกอ่าน วิเคราะห์ท่านละ 2 บทความ ในกรณีที่ผู้ทรงคุณวุฒิเลือกบทความซ้ำกัน ผู้วิจัยจะขอให้ ผู้ทรงคุณวุฒิเลือกบทความใหม่ จนกว่าจะไม่มีบทความซ้ำกัน ต่อจากนั้นผู้วิจัยจึงได้นำ เครื่องมือ การวิเคราะห์ปรัชญาการศึกษาที่สร้างขึ้นจนเป็น เครื่องมือมาตรฐานพร้อมทั้ง เนื้อหาของบทความ ตามชื่อ เรื่องที่ผู้ทรงคุณวุฒิเลือก เพื่อนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิได้อ่านวิเคราะห์บทความ พร้อมกันนั้น ผู้วิจัยจะอ่านบทความทั้งหมดที่ตรงกับผู้ทรงคุณวุฒิได้เลือกไว้ เมื่อผู้ทรงคุณวุฒิและผู้วิจัยวิเคราะห์ บทความทั้งหมดเสร็จสิ้นแล้ว ผู้วิจัยจะนำบทความที่วิเคราะห์โดยผู้ทรงคุณวุฒิและผู้วิจัยในเรื่อง เดียวกัน เนื้อหาเดียวกัน มาเทียบเคียงกัน เพื่อตรวจสอบหาความสอดคล้องระหว่างผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้วิจัยในเรื่องเดียวกัน ถ้าหากการวิเคราะห์ระหว่างผู้ทรงคุณวุฒิและผู้วิจัยมีส่วนที่แตกต่างกัน ผู้วิจัยจะนำ เนื้อหาของบทความที่มีส่วนแตกต่างกันนั้น พร้อมทั้งตารางการวิเคราะห์ของทั้งสองฝ่าย ในเรื่องเดียวกันไปขอความเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิท่านเดิม เพื่ออภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ระหว่างกันเพื่อแก้ไขความคลาดเคลื่อนซึ่งอาจจะเกิดขึ้นได้ หลังจากนั้นจะนำมาเปรียบเทียบ หาความเชื่อมั่นของผู้วิจัย และผู้วิจัยจะทำการวิเคราะห์บทความทั้งหมดด้วยตนเอง

การวิเคราะห์บทความของผู้วิจัยจะ เริ่มจาก ผู้ทรงคุณวุฒิได้ทำการวิเคราะห์บทความ กลุ่มตัวอย่าง เพื่อให้ผู้วิจัยนำมา เทียบเคียง เป็นตัวอย่างและหาความ เชื่อมั่นท่านละ 2 บทความ และพร้อมกันนั้น ผู้วิจัยต้องวิเคราะห์บทความกลุ่มตัวอย่างตามที่ผู้วิจัยได้เลือกไว้ รวมทั้งสิ้น 14 บทความ ๆ เพื่อนำมา เทียบเคียงกับการวิเคราะห์ของท่านผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งผลจากการเทียบเคียง พบว่า

ผู้ทรงคุณวุฒิท่านแรก คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกียรติวรรณ อมาตยกุล ให้คะแนน ความคิดเห็นทางปรัชญาการศึกษาจากบทความทางการศึกษานอกระบบ โรงเรียนทั้ง 2 บทความ คือ "การศึกษานอกโรงเรียนและหลักความเชื่อลัทธิ อัศถภาวนิยม" และ "ความสามารถในการ เรียนรู้ของผู้สูงอายุ : สิ่งที่ควรคำนึงสำหรับผู้ใหญ่" ซึ่งผลการให้คะแนนระหว่างผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้วิจัย มีความสอดคล้องกัน

ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่สอง คือ รองศาสตราจารย์ ปรีชา ช้างขวัญยืน ให้คะแนนความคิดเห็นทางปรัชญาการศึกษา เกี่ยวกับบทความทางการศึกษานอกระบบโรงเรียนทั้ง 2 บทความ คือ "การศึกษานอกโรงเรียนกับการพัฒนาจริยธรรมและวัฒนธรรมของชาติ" และ "ปรัชญาการศึกษานอกระบบโรงเรียน" ซึ่งผลการให้คะแนนระหว่างผู้ทรงคุณวุฒิและผู้วิจัยมีความสอดคล้องกัน

ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่สาม คือ รองศาสตราจารย์ ดร.ไพฑูริย์ สินลารัตน์ ให้คะแนนความคิดเห็นทางปรัชญาการศึกษานอกระบบโรงเรียน ทั้ง 2 บทความ คือ "การศึกษานอกโรงเรียน" และ "ข้อคิดเห็นในการจัดการศึกษานอกโรงเรียน" ซึ่งผลการให้คะแนนความคิดเห็นทางปรัชญาการศึกษา ระหว่างผู้ทรงคุณวุฒิและผู้วิจัยมีความสอดคล้องกัน

ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่สี่ คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เพ็ญสิริ จิระเดชากุล ได้เลือกวิเคราะห์ 2 บทความ คือ "การศึกษานอกโรงเรียนกับคุณภาพชีวิต" และ "เส้นทางสายใหม่ของการศึกษาผู้ใหญ่แบบ เบ็ดเสร็จ" ซึ่งผลการให้คะแนนระหว่างผู้ทรงคุณวุฒิและผู้วิจัยมีความแตกต่างกันในบางส่วน ผู้วิจัยจึงขอ เข้าพบผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อขอคำปรึกษาในส่วนที่แตกต่างกัน คือ บทความเรื่อง "เส้นทางสายใหม่ของการศึกษาผู้ใหญ่แบบ เบ็ดเสร็จ" จากการ เข้าพบท่านผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้คำแนะนำประกอบ ดังนี้

ปรัชญาลัทธินิรันดรนิยม (Perennialism) องค์กรประกอบด้านจุดมุ่งหมายของการศึกษา มุ่งพัฒนาศักยภาพของแต่ละคนในเชิงสติปัญญาและความมีเหตุผล เพื่อความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ พร้อมทั้งในด้านความรู้และความดี ส่วนจุดมุ่งหมายทางการศึกษาของบทความมุ่งให้ผู้เรียนคิดเป็น แก้ปัญหาได้ สามารถปฏิบัติตน เพื่อให้พัฒนาชีวิตและความเป็นอยู่ให้ดีขึ้น ฉะนั้นท่านผู้ทรงคุณวุฒิจึงไม่เห็นด้วย กับการให้คะแนนความคิดเห็นของผู้วิจัย เนื่องจากจุดมุ่งหมายทางการศึกษาที่แท้จริงเป็นการคิดเพียง เพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาชีวิต แต่รายละเอียดของกรอบจุดมุ่งหมาย นิรันดรนิยม เป็นความคิดที่พร้อมไปด้วยสติปัญญาและความมีเหตุผลอันลึกซึ้ง มิใช่เป็นการคิดเพียง เพื่อการแก้ปัญหาชีวิต

องค์กรประกอบอื่นๆ ที่แตกต่างกันในลัทธิปรัชญาพัฒนาการนิยม เช่น หลักสูตรและผู้สอน อาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่าน่า จะมีความ เกี่ยวข้องกันอย่าง เป็นระบบ ถึงแม้ว่าจะไม่ได้กล่าวไว้ละเอียดนัก ก็สมควรให้ความสำคัญด้วย ในประเด็นนี้ผู้วิจัยพิจารณาตามเนื้อหา จึงทำให้มีความแตกต่างกับท่านผู้ทรงคุณวุฒิอยู่บ้าง เล็กน้อย

ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ห้า คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รัตนา ต้นขุน เด็ก ได้เลือกวิเคราะห์บทความทางการศึกษานอกระบบโรงเรียน 2 บทความ คือ "การศึกษานอกระบบกับการศึกษาตลอดชีวิต" และ "การศึกษานอกระบบโรงเรียน เพื่อการพัฒนาความเป็นตัวของตัวเอง" ผลจากการให้คะแนนความคิดเห็นทางปรัชญาการศึกษาระหว่างผู้ทรงคุณวุฒิและผู้วิจัย มีความสอดคล้องกัน

ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่หก คือ รองศาสตราจารย์ วิจิตร เกิดวิสิทธิ์ ได้เลือกวิเคราะห์บทความทางการศึกษานอกระบบโรงเรียน 2 บทความ คือ "การศึกษานอกโรงเรียนช่วยพัฒนาคุณภาพประชากรของประเทศ" และ "การศึกษานอกโรงเรียนแบบผสมผสานในระดับท้องถิ่น" ผลการเปรียบเทียบพบว่า บทความเรื่อง "การศึกษานอกโรงเรียนช่วยพัฒนาคุณภาพของประชากรของประเทศ" มีส่วนที่แตกต่างกันระหว่างผู้ทรงคุณวุฒิกับผู้วิจัย ผู้วิจัยจึงขอ เข้าพบท่านอาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อปรึกษาและขอคำแนะนำผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้ข้อคิดว่า ข้อวิเคราะห์ที่ตรงกันย่อมเป็นเครื่องยืนยันความคิดของผู้วิจัยในบางส่วนที่แตกต่างกันนั้น ให้ผู้วิจัยพิจารณาว่า บางส่วนที่แตกต่างกันและไม่ตรงกันนั้น ไม่ตรงกันในแง่ใด ซึ่งเนื้อหาของบทความไม่พูดไว้ชัด เจนนัก คำบางคำอาจตีความได้หลายลักษณะ ลักษณะหนึ่งอาจไป เข้ากับอีกลักษณะหนึ่งได้ ข้อสำคัญคือต้องมีความคิดเห็นของตนเอง

องค์ประกอบที่แตกต่างกัน เช่น จุดมุ่งหมายทางการศึกษาของปรัชญาการศึกษานิรันดรนิยม ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่า การพัฒนาศักยภาพของแต่ละคนด้านความรู้และความดีงาม จะมีส่วนช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตของคน สังคม และสิ่งแวดล้อมได้จึงให้คะแนน ส่วนผู้วิจัยเห็นว่า การพัฒนาคุณภาพชีวิตนั้นเป็นการพัฒนาเพื่อการแก้ปัญหาของคนและสังคมอย่างกว้างขวาง ซึ่งไม่เจาะจง การพัฒนาความรู้และสติปัญญาของแต่ละบุคคลอย่างลึกซึ้ง ผู้วิจัยจึงไม่ให้คะแนน

องค์ประกอบทางปรัชญา การศึกษาด้านวิธีการ เรียน การสอนของปรัชญาอัตถิภาวนิยม ซึ่งแตกต่างกัน ผู้วิจัยเห็นว่าไม่มีกล่าวถึงในบทความชัดเจน แต่ท่านอาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่า การมุ่งให้คนคิดเป็น เข้าใจประชาธิปไตย รู้จักใช้สิทธิของตนเอง น่าจะอยู่ในขอบข่ายขององค์ประกอบนี้ได้ ท่านอาจารย์จึงได้ให้คะแนน

ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่เจ็ด คือ รองศาสตราจารย์ อุ่นตา นพคุณ ได้เลือกวิเคราะห์บทความทางการศึกษานอกระบบโรงเรียน 2 บทความ คือ "บทบาทการศึกษานอกระบบโรงเรียนเชิงพัฒนาการเมือง" และ "การศึกษานอกระบบโรงเรียน" ซึ่งผลการเปรียบเทียบปรากฏว่าบทความเรื่อง "การศึกษานอกระบบโรงเรียน" มีบางส่วนที่แตกต่างกัน คือ องค์ประกอบด้านผู้เรียนของลัทธิปรัชญาการศึกษาพัฒนาการนิยม ซึ่งถือว่าเป็นผู้แสวงหาความรู้ ประสบการณ์จากการเลือกด้วยการกระทำด้วยตัวเอง ท่านอาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิให้คะแนน แต่ผู้วิจัยไม่ให้คะแนน ทั้งนี้เนื่องจากท่านอาจารย์เห็นว่า การแสวงหาความรู้แบบการศึกษาตลอดชีวิตจะช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาความรู้ ทักษะ และเป็นการเตรียมความพร้อม ที่จะพัฒนาตนเอง ชุมชน ดังนั้นจึงมีบทบาทในการแสวงหาความรู้และฝึกฝนตนเอง ผู้ทรงคุณวุฒิจึงได้ให้คะแนน ส่วนผู้วิจัยเห็นว่าองค์ประกอบด้านผู้เรียนมีความเกี่ยวข้องกันอยู่ แต่มิได้กล่าวถึงชัดเจนนัก ซึ่งยากแก่การนำมาวิเคราะห์ ผู้วิจัยจึงไม่ให้คะแนน จึงทำให้มีส่วนแตกต่างกันเล็กน้อยในองค์ประกอบด้านผู้เรียนนี้

เมื่อผู้วิจัยได้นำบทความมาเทียบเคียง และขอเข้าพบปรึกษาของท่านผู้ทรงคุณวุฒิในกรณีที่มีส่วนแตกต่างกัน เพื่อทำความเข้าใจในเรื่องการวิเคราะห์ ตลอดจนวิธีการให้คะแนนจากผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อเป็นแนวในการวิเคราะห์ทำให้ผู้วิจัยมีความเชื่อมั่นของการวิเคราะห์ที่อยู่ในเกณฑ์สูงซึ่งผู้วิจัยได้ตั้งไว้ ร้อยละ 80 ขึ้นไป ซึ่งจะถือว่ายอมรับได้ แต่ถ้าค่าความเชื่อมั่นต่ำกว่าเกณฑ์ดังกล่าว ผู้วิจัยจะถือว่าในการวิเคราะห์รอบแรกนี้เป็นการฝึกฝนเพื่อให้เกิดความชำนาญ และขอความกรุณาจากผู้ทรงคุณวุฒิเลือกวิเคราะห์บทความในรอบต่อไปอีกท่านละ 2 บทความ เพื่อนำมาเทียบเคียงกับผู้วิจัย เพื่อหาความเชื่อมั่นใหม่ และจะทำในทำนองเดียวกันนี้จนกว่าจะถึงเกณฑ์ร้อยละ 80 ขึ้นไป ผู้วิจัยจึงจะวิเคราะห์บทความทั้งหมดด้วยตนเอง

ผลการเปรียบเทียบการวิเคราะห์ความคิดเห็นทางปรัชญาการศึกษาระหว่างผู้ทรงคุณวุฒิ 7 ท่าน ซึ่งวิเคราะห์บทความ 14 บทความ เปรียบเทียบกับการวิเคราะห์ของผู้วิจัย เพื่อหาความเชื่อมั่น ปรากฏว่าในรอบแรก ผู้วิจัยให้คะแนนความคิดเห็นทางปรัชญาการศึกษาตรงกับผู้ทรงคุณวุฒิ 77 คะแนน และต่างจากผู้ทรงคุณวุฒิ 6 คะแนน แล้วนำมาหาค่าความเชื่อมั่นในการวิเคราะห์ของผู้วิจัยโดยหาจากค่าร้อยละ

$$\text{ค่าร้อยละ} = \frac{\text{ความถี่คะแนนองค์ประกอบที่ซ้ำกัน} \times 100}{(\text{ความถี่คะแนนที่ซ้ำกัน} + \text{ความถี่คะแนนที่ต่างกัน})}$$

$$= \frac{77 \times 100}{(77 + 6)} = \frac{7700}{83}$$

$$= 92.77$$

จะเห็นได้ว่า การวิเคราะห์ทัศนคติของผู้วิจัย เมื่อ เปรียบ เทียบกับ ผู้ทรงคุณวุฒิแล้ว มีความเชื่อมั่นร้อยละ 92.77 ซึ่งถือว่าอยู่ในเกณฑ์ที่น่าเชื่อถือได้ ผู้วิจัยจึงได้วิเคราะห์ทัศนคติทั้งหมดด้วยตนเอง โดยใช้เกณฑ์การวิเคราะห์ข้อมูลตามที่ได้กำหนดไว้ในขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล แล้วจึงสรุปผลการวิจัยจากค่าฐานนิยม (Mode) และค่าร้อยละ (Percentage) ซึ่งจะอภิปรายผลเป็น 2 ช่วง คือ พ.ศ. 2520-2524 และ พ.ศ. 2525-2529 และจะนำมาอภิปรายสรุปผลรวมทั้งหมดตามฐานนิยมของแต่ละองค์ประกอบทางปรัชญาการศึกษาของทั้งหมด คือ ระหว่างปี พ.ศ. 2520-2529